

Костирко А.Г.,
канд. екон. наук,
старший викладач кафедри обліку і оподаткування
Живченко К.В.,
здобувач вищої освіти групи Б 4/1,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв

РЕГУЛЮВАННЯ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

За умов інформаційної глобалізації значної актуальності набуває питання достовірності даних та надійності інформаційних ресурсів. Це спонукає суб'єктів господарювання до активізації співпраці із аудиторськими фірмами. Поряд із визначенням достовірності фінансової звітності в умовах цифровізації суспільства до завдань і результатів аудиту висувуються більші вимоги. Тому аудиторська діяльність потребує адаптації до очікувань користувачів результатів аудиту в умовах цифрової трансформації економіки. Важливою складовою такої адаптації, перш за все, має стати трансформація процесу регулювання аудиторської діяльності.

Теоретичні та організаційні засади аудиту, формування системи знань про аудит розкрито в дослідженнях вітчизняних вчених, зокрема: Г.І. Давидова, Н.І. Дорош, С.Я. Зубілевич, Є.В. Мниха, О.А. Петрик, О.Ю. Редька, К.І. Редченка, В.І. Рудницького, В.В. Рядської, Б.Ф. Усача.

В Україні регулювання аудиторської діяльності можна представити трьома рівнями: державне регулювання, професійне регулювання і внутрішнє регулювання.

Державне регулювання аудиторської діяльності здійснюється шляхом контролю за дотриманням законодавства у сфері аудиту, а також Державною установою «Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю» в межах її повноважень, які окреслено у Законі України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» (далі за текстом – Закон) [1]. При цьому у Законі сформовано оптимально збалансовану систему суспільного нагляду та саморегулювання аудиторської діяльності.

Професійне регулювання аудиторської діяльності здійснює Аудиторська палата України, яка створена відповідно до Закону з метою забезпечення реалізації завдань аудиторського самоврядування. Для виконання статутних завдань Аудиторська палата України здійснює такі повноваження: здійснює реєстрацію аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності; здійснює контроль якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності, крім тих, які здійснюють обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес; регулює взаємовідносини між членами АПУ у процесі провадження аудиторської діяльності; здійснює дисциплінарні провадження щодо суб'єктів аудиторської діяльності, крім тих, які здійснюють обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес; здійснює контроль за безперервним навчанням аудиторів, крім тих, які

здійснюють обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес; бере участь у проведенні експертизи законопроектів і нормативно-правових актів з питань аудиторської діяльності; узагальнює інформацію про практику застосування міжнародних стандартів аудиту та надає рекомендації на запит суб'єктів аудиторської діяльності щодо спірних та складних питань; представляє аудиторів України у відносинах з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими і службовими особами, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форми власності, громадськими об'єднаннями та міжнародними організаціями; забезпечує захист професійних прав аудиторів; забезпечує доступ та відкритість інформації стосовно аудиторів України [2].

Внутрішнє регулювання здійснюється відповідною системою забезпечення якості аудиторських послуг, перевірка якої здійснюється Комітетом з контролю якості аудиторських послуг, який функціонує відповідно до Положення про Комітет з контролю якості аудиторських послуг [3]. Дієва організація внутрішнього контролю якості надання аудиторських послуг має забезпечуватись через внутрішньофірмову стандартизацію.

До основних регуляторів аудиторської діяльності в Україні слід також віднести Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг.

В результаті аналізу особливостей законодавчого регулювання аудиторської діяльності обґрунтовано, що з історичної, законодавчої і, як наслідок, практичної точки зору, починаючи з 1993 року було визначено пріоритетність розвитку аудиту у плані методологічного та організаційного забезпечення, що знайшло своє логічне відображення у напрямках наукових досліджень в Україні та нормативній базі аудиторської діяльності [4].

Що стосується динаміки змін регуляторів аудиту, слід відмітити колосальну роботу, виконану фаховим середовищем в останні роки у зв'язку із прийняттям у 2017 р. нового Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність». Зміни у бізнес-середовищі з причини цього Закону можуть бути структуровані таким чином:

- зміни для замовників аудиту: розширення переліку підприємств, що зобов'язані проводити аудит фінансової звітності, введення звіту про управління у склад фінансової звітності, вимоги щодо створення аудиторського комітету, заборона на аутсорсинг обліку для суспільно значущих підприємств;

- зміни для виконавців аудиту: введення більш жорстких вимог щодо контролю якості, аудиторських звітів, мінімальної кількості сертифікованих аудиторів, необхідних для організації обов'язкового аудиту, заборона на надання низки неаудиторських послуг аудиторами підприємств суспільного значення;

- зміни щодо регулювання аудиту: формування інституту суспільного нагляду за аудиторською діяльністю [5].

У підсумок зазначимо, що регулювання аудиторської діяльності в Україні зазнає постійних змін. Проте залишається низка проблемних питань, зокрема пов'язаних із подоланням розриву між теорією і практикою аудиторської діяльності, а також розриву між інформаційними потребами користувачів

результатів аудиту і виконанням аудиторських завдань, вирішення яких підвищить якість аудиторських послуг.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 11.05.2020).
2. Статут Аудиторської палати України від 18 травня 2019 року. URL:<https://www.apu.com.ua/> (дата звернення: 10.05.2020).
3. Положення про Комітет з контролю якості аудиторських послуг. URL: <https://www.apu.com.ua/> (дата звернення: 11.05.2020).
4. Антонюк О.Р. Методологія та організація аудиторських послуг : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-а екон. наук : спец. – 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності) / О.Р. Антонюк. – Житомир, 2019. – 41 с.
5. Килівник К.М., Гевлич Л.Л. Нормативне регулювання вітчизняного аудиту URL:<file:///C:/Users/PC%20USER/Downloads/7653-15370-2-PB.pdf> (дата звернення: 13.05.2020).
6. Рой Я. В., Мазур Н. П., Складанний П. М. Аудит інформаційної безпеки – основа ефективного захисту підприємства. *Кібербезпека: освіта, наука, техніка*. 2018. № 1. С. 86-93.